

Ergonomický program – integrální součást systému řízení rizik ve firmě

1. ročník konference
Bezpečnost práce a kvalita života 2016

RNDr. Mgr. Petr A. Skřehot, Ph.D.

Úvod

- V EU trpí 24 % pracovníků bolestmi zad a dalších 22 % si stěžuje na jiné onemocnění svalů.
- V nových členských státech se tyto poruchy objevují dokonce častěji, a to v 39 % resp. 36 %.
- Asi 50 % předčasných odchodů do důchodu v EU je způsobeno patologickými změnami páteře.
- 15 % případů neschopnosti práce souvisí s poškozením zad. Tento druh poruchy tvoří jednu z hlavních příčin absence v práci ve většině členských zemí EU.
- 62 % pracovníků ve 27 zemích EU je více než 1/4 pracovní doby vystaveno opakovaným pohybům rukou a paží, 46 % pracovníků bolestivým nebo únavným polohám a 35 % pracovníků nošení nebo přemísťování těžkých břemen.

Základní otázky

Co nás trápí ?

Bolesti zad, nohou, krční páteře, diskomfort zaměstnanců při práci

Co chceme změnit ?

Ergonomická rizika, pracovní návyky, přístup zaměstnanců ke zdraví

Co je naší vizí ?

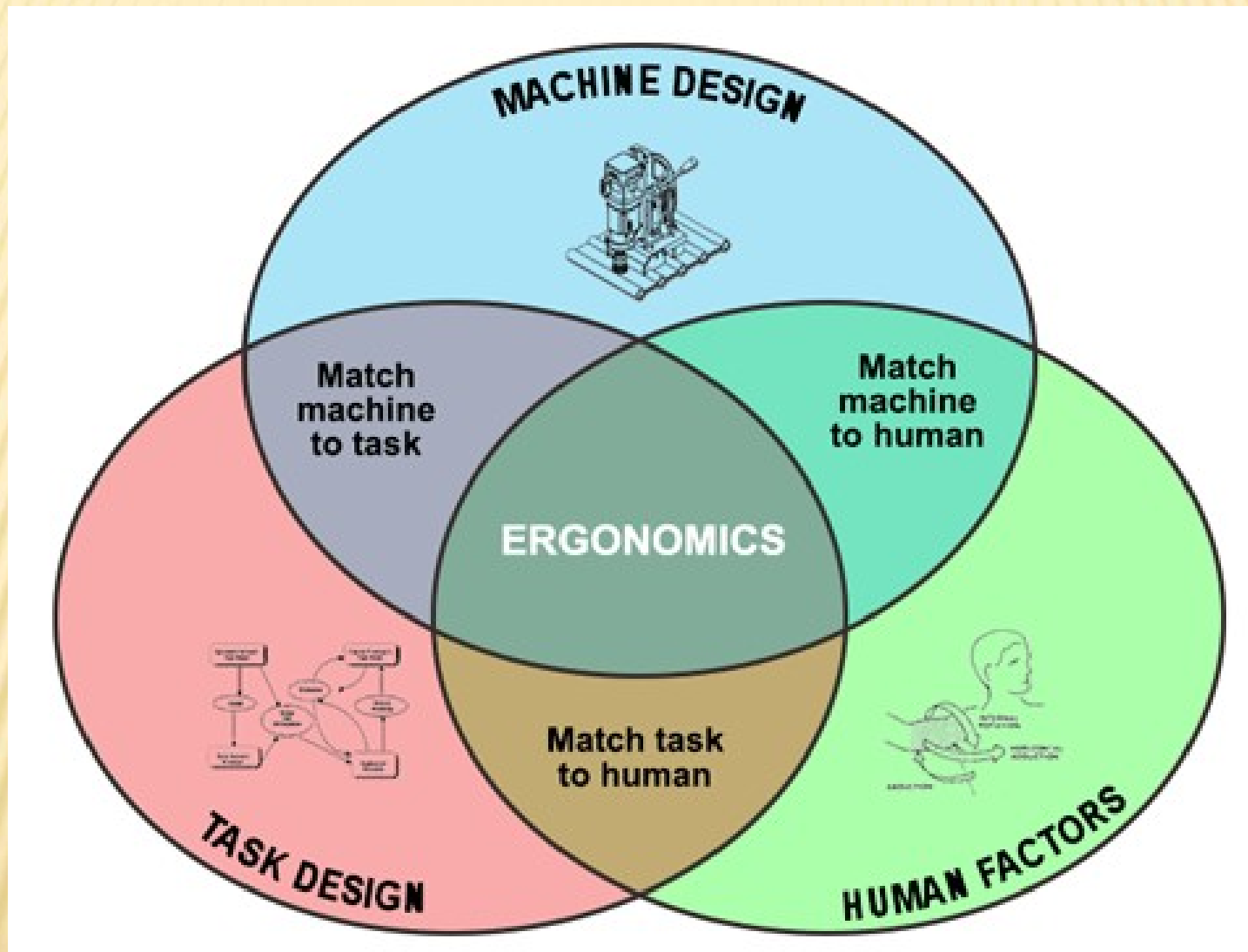
Bezpečná a zdraví neohrožující práce, která lidem poskytuje uspokojení

K čemu ergonomie ?

Smysl a účel v praxi

- Zavést systémová opatření technického, organizačního a výchovného rázu s cílem:
 - ▣ předcházet důsledkům dlouhodobě vysokého pracovního zatížení,
 - ▣ udržet požadovanou kvalitu práce,
 - ▣ zajistit duševní pohodu u zaměstnanců a
 - ▣ garantovat zdraví neohrožující pracovní podmínky.
- Ergonomie se musí stát symbolem pohodlí a zdravého životního (pracovního) stylu.
- Ergonomie musí tvořit samostatný element v systému řízení – neslučovat s BOZP!!!

Role ergonomie v pracovním systému

Cíle snažení v ergonomii

Zaměstnanci:

- Pochopit smysl ergonomie a jejího významu v péči o vlastní zdraví.
- Osvojit si získané vědomosti coby nástroje pro prevenci poškození svého zdraví od účinků vykonávané práce.

Zaměstnavatel:

- Vyhledávat a vyhodnocovat ergonomická rizika.
- Začlenit ergonomii do:
 - ▣ navrhování nových zařízení nebo procesů,
 - ▣ vybavování pracovišť novými zařízeními nebo nástroji,
 - ▣ plánování změn a jejich posuzování s přihlédnutím k možným důsledkům na fyzické nebo duševní zdraví zaměstnanců.

Korporátní politika pro oblast ergonomie

- Velké nadnárodní korporace v posledních letech investují do péče o vlastní zaměstnance nemalé úsilí.
- Ergonomické nástroje se stávají ideálním prostředkem, jak sdělit zaměstnancům, že jsou pro fungování společnosti opravdu důležití.
- Pracovní pohoda nově patří k zaměstnaneckým benefitům.
- Péče o životní (pracovní) prostředí je v Evropě vnímáno jako součást společenské odpovědnosti firem – „módní“ trend.
- Firmy si dobrovolně stanovují hlavní zásady, jejichž aktivní prosazování umožní trvalé zlepšování v oblasti ergonomie (POLITIKA) - hlavní směry:
 - Rozvoj znalostí zaměstnanců v oblasti ergonomie a ochrany zdraví.
 - Omezení vlivu potenciálních ergonomických rizik při prováděných pracovních činnostech.
 - Monitoring a neustálé zlepšování (odstraňování ergonomických rizik, zlepšování pracovního prostředí, péče o fyzické i duševní zdraví zaměstnanců).

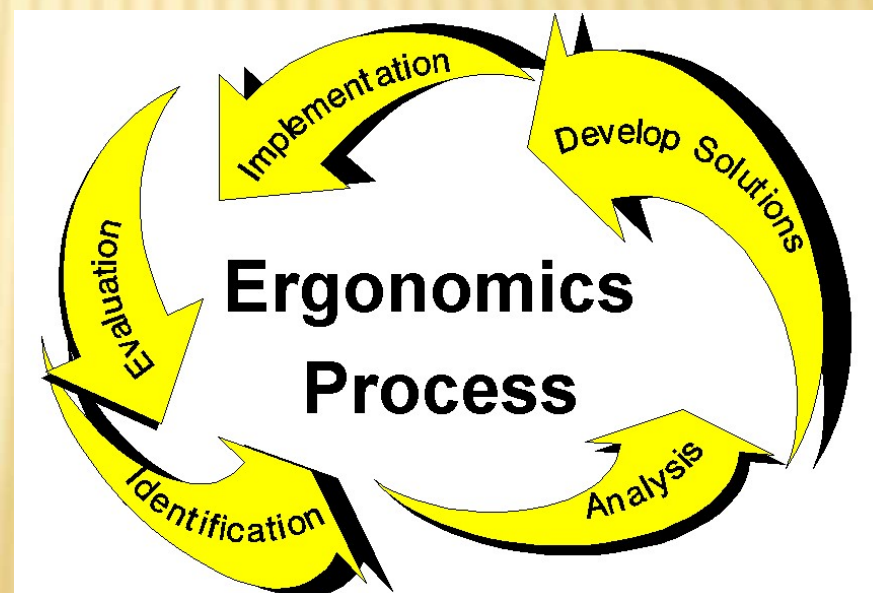
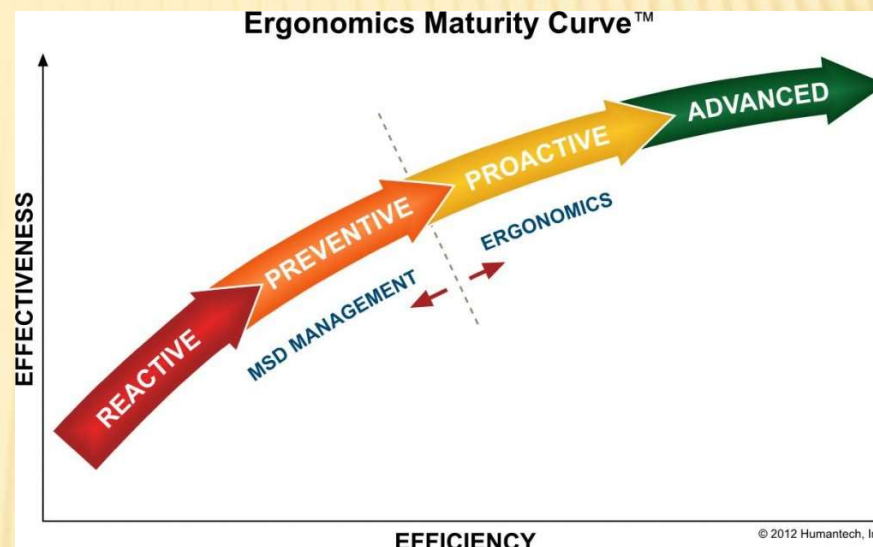
Nástroje

○ Strategické (rozvojové)

- ▣ Úroveň 1: standard
- ▣ Úroveň 2: zlepšování
- ▣ Úroveň 3: rozvoj
- ▣ Úroveň 4: zralost
- ▣ Úroveň 5: dokonalost

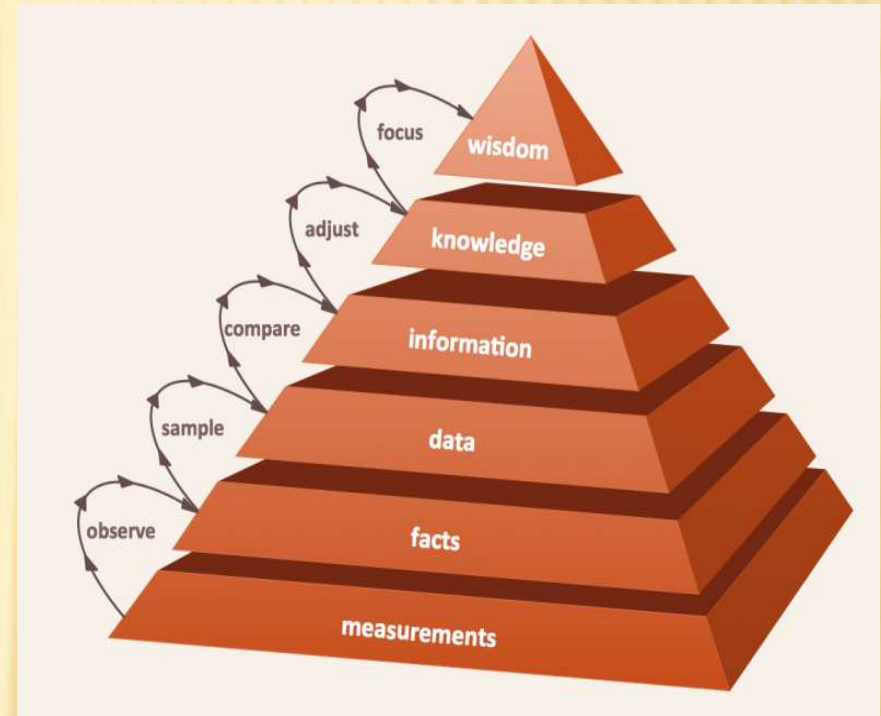
○ Taktické (implementační)

- ▣ Proklamace vizí a cílů
- ▣ Tematické analýzy
- ▣ Školení, osvěta, meeting
- ▣ Zpětná vazba
- ▣ Screeningová šetření
- ▣ Hodnocení ergonomických rizik
- ▣ Měření a monitorování

Vize a cíle pro posilování ergonomie

- Ustanovit skupinu nebo osobu odpovědnou za ergonomii pracovišť.
- Zvyšovat povědomí zaměstnanců o ergonomii pomocí školení a vzdělávacích programů.
- Provádět hodnocení ergonomických rizik.
- Integrovat ergonomii do všech budoucích projektů.
- Stanovovat si realistické ergonomické cíle.
- Sdílet osvědčené postupy a iniciativy napříč všemi pracovišti / závody.
- Měřit a komunikovat dosažené výsledky.

**Klíčový dokument:
ERGONOMICKÝ PROGRAM**

Ergonomický program

- Interní strategický dokument organizace, který stanoví postupy a odpovědnosti pro:
 - ▣ identifikaci ergonomických rizik,
 - ▣ návrh a realizaci adekvátních opatření vedoucích k jejich snížení nebo odstranění,
 - ▣ udržování zdraví neohrožujících pracovních podmínek na pracovištích
- Trvalá operativní součást POLITIKY, která převádí stanovené vize a cíle do konkrétních požadavků, úkolů a odpovědností.
- Aktivně využívá dostupných nástrojů systémového řízení s cílem dosáhnout ve stanovených termínech jednotlivých úrovní ergonomie.
- Může být pojat různými formami a v různé šíři.
- Formou cílených opatření odráží vize managementu (tj. TOP management definuje zadání EP, experti tvoří obsah EP, nižší management EP evaluují)

Model E-R-G-O

- **Express-Review-Guide-Open (Najít-Posoudit-Nasměřovat-Rozvíjet).**
- **Vytvořen na Virginia Polytechnic Institute and State University.**
 - ▣ **Express = naučit lidi vnímat ergonomická rizika a jejich možné dopady na zdraví.**
 - ▣ **Review = pečlivě posoudit charakteristiky prováděných úkolů a vyhodnotit související ergonomická rizika.**
 - ▣ **Guide = navrhnout možná opatření ke snížení ergonomických rizik včetně postupu pro jejich zavedení.**
 - ▣ **Open = rozvíjet zájem o ergonomii v podniku, podpořit ochotu zaměstnanců přijmout technické inovace a nové metody práce, motivovat management k potřebným investicím a změnám.**

Klíčové procedury

- **Procedury ergonomického programu musí umožňovat:**
 - Včasné rozpoznání příznaků nastupujících problémů, nárůstu počtu zranění a symptomů možných nemocí z povolání.
 - Analýzu pracovišť zaměřenou na posouzení expozice pracovníků faktorům pracovních podmínek (např. v souvislosti s fyzickou zátěží a zaujímanými pracovními polohami).
 - Navrhování pracovišť, resp. přijímání vhodných opatření, s cílem redukovat anebo eliminovat vliv ergonomických rizik.
 - Školení manažerů, techniků a zaměstnanců firmy zaměřené na zjišťování a kontrolu vlivu rizikových faktorů.
 - Rehabilitace a zdravotní péče věnovaná pracovníkům s poškozeným zdravím, aby se zlepšily jejich šance na urychlený návrat do práce.
- **Všechny procedury musí být doplněny o mechanismy zpětné vazby.**

Východiska pro tvorbu EP

- Přehled závazků firmy vyplývajících z právních předpisů nebo norem.
- Politika pro ergonomii.
- Job analýza vybraných pracovních pozic.
- Dotazníkové šetření mezi pracovníky.
- Data z ergonomických screeningů na pracovištích.
- Hodnocení ergonomických rizik pomocí standardizovaných metod nebo software.
- Zpětná vazba o vnímání ergonomických rizik zaměstnanci.

Focus

- Kritické pracovní pozice.
- Hodnocení ergonomických rizik:
 - ▣ Objektivní posouzení (Objective Assessment Data)
 - ▣ Subjektivní posouzení (Subjective Assessment Data)
 - ▣ Zpětná vazba (Feed Back Data)
 - ▣ Stanovení vazeb: Metoda – Ukazatele – Metrika
- Nástroje pro omezování ergonomických rizik.
- Pracovně lékařské služby.
- Výcvik a osvěta v oblasti ergonomie.

Stanovení odpovědností

- Vrcholový management
 - Řídící skupina pro ergonomii / ergonomický šampion
 - Vedoucí zaměstnanci
 - Mistři, Team Leaderi
 - Řadoví zaměstnanci
 - Ostatní (agenturní zaměstnanci, externisté apod.)
-
- **Všechny dotčené osoby musejí být se svými povinnostmi a odpovědnostmi prokazatelně seznámeni!!!**

Časté chyby

- Cíle snažení nejsou jasně definovány.
- Stanovené vize nemají reálný základ, vytrácí se souvislosti.
- Hlavní odpovědnosti a úkoly jsou kladeny na nižší management nebo samotné zaměstnance, ale TOP management v EP nefiguruje.
- Zaměstnanci nebyli srozumitelně obeznámeni s nastaveným systémem řízení ergonomických rizik, s jejich úkoly a povinnostmi.
- Kontrolní činnost probíhá neefektivně nebo vůbec.
- Spolupráce s pracovně lékařskou službou je minimální nebo žádná.
- Ergonomie je špatně mentorována → postupně se stává pouhou iluzí resp. obtěžující povinností.

Závěr

- Mělo by být snahou každé společnosti budovat excelentní úroveň BOZP, kultury práce a kvality pracovních podmínek.
- Ergonomie je úkolem všech – každý si musí být vědom své role.
- Komunikace – důležitý nástroj pro trvalé zlepšování.
- Přehlížení ergonomických rizik nelze tolerovat!
- Základním předpokladem úspěchu je péče o vlastní zdraví

» Dobré pracovní návyky = Dobrá ergonomie = Spokojení zaměstnanci «

Děkuji za pozornost

- RNDr. Mgr. Petr A. Skřehot, Ph.D.
- ředitel
- Znalecký ústav bezpečnosti a ochrany zdraví, z.ú.
- E: skrehot@zuboz.cz
- T: +420 777 828 865

www.zuboz.cz || www.portalbozp.cz